Ускршњи број Lit. 1·50

Година II — ЦЕТИЊЕ 22 априла 1943 — Број 111

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8·—; — Појединог броја Lit. 1

†

ЈОАНИКИЈЕ

МИЛОШТУ БОЖЈОМ МИТРОПОЛИТ ЦРНОГОРСКО-ПРИМОРСКИ НА ВЕЛИКИ ПРАЗНИК ВАСКРСА ХРИСТОВА ПОЗДРАВЉА ДРАГО СВОЈЕ СВЕШТЕНСТВО, МОНАШТВО И ПАСТВУ РАДОСНИМ ПОЗДРАВОМ:

ХРИСТОС ВАСКРЕСЕ!

Завист, злоба, лицемјерство, клевета, издаје, неправеда и други грјеси тужни су, судни и осудни на крсну смрт на Голготи благога Учитеља из Назарета Галилејскога. И Он обливен крвљу, са трновим вијенцем на глави, у најбољем мукама рече: „Свршн се!" (Јов. 19,30). Свршн се ДЈЕЛО, које је Отац повјерио Сину (Јов. 17,4) да ми „примимо усиновљење" (Галат. 4,5).

Али божански проповједник љубави, истине и правде побијеђено је смрт и славно васкрсао из мртвих. „Кроз човјека би смрт, кроз човјека и васкрсење мртвих" (I Кор. 15,21). Драга моја браћо и сестре, овим је Господ Исус Христос, као и све друге, испунио и ове своје рријечи: „Ја сам васкрсење и живот, који вјерује мене, ако и умре, живјеће" (Јов. 11,25). Овим је пророкао и наше васкрсење.

ДРАГА ДЈЕЦО СВЕТОСАВСКЕ ЦРКВЕ, приликом овог најсвећег хришћанског празника, добро ће бити и по душе наше спасоносно да испитамо своју савјест да ли смо и ми рједа своју смрт могли рећи: СВРШИ СЕ! т. ј. да ли смо савјесно и потпуно свршили своје животно ДЈЕЛО, које нам је наш небесни Отац повјерио нашим рођењем. Ах, ми, на жалост, патимо од многих зала, па и од зла да нијесмо постојани у добру. Грјеха се чврсто држимо, много пута нећемо да их признамо, да се за њих искрено покајемо, да дјело докаже правог покајања и да донесемо чврсту одлуку да нећемо више грјешити а за брдине се тешко ријешавамо, на путу добра нијесмо стални, често заостајемо, многе добре мисли и жеље и не почињемо приводити у дјела, а ако и почнемо, брзо нам досади, нећамо стрпљења и истрајности, те многа своја добра дјела остављамо несвршена.

У току Ускршњега поста по својој светој дужности ми смо пајачали своје молитве и пост, чешће смо присуствовали св. богослужењима, испитивали смо се и причестили. Пред св. олтаром обећали смо да ћемо останити рђаве навике, да ћемо раскинути ланце грјеха, којима смо били оковани. Наше душе су сада чисте и свијетле, миле Спасителу свијета. Стога је велика радост Мајке наше Св. Цркве.

Она се весели гледајући своју дјецу на путу добра. Али је њена радост помућена страхом да на томе путу нећемо истрајати. Њој су добро познате све опасности и све неволе којима смо били изложени, ако смо се опет предали грјесима. Стога она као добра мајка моли и моли нас да се тврдимо свом снагом свога ума, срца и воље да просвјетљено пут добра, који смо Божјом помоћу започели, и да до смрти своје истрајемо на томе путу. Она зна да ће нас на путу добра често нападати сумња, малодушност, страх и друга искушења, али она зна и то да ћемо с Божјом помоћу сва та зла побиједити, ако се оружамо оружјем истрајности на путу добра, ако будемо оптимисти, ако будемо срчани и храбри.

„Господ је видјело моје и спасење моје, кога да се бојим? Господ је крјепост живота мојега, кога да се страшим? (Пс. 27,1). „И даћу вам ново срце, и нов ћу дух метнути у вас, и ишчаћу камено срце из тијела ваших" (Прор. Језек. 36,25-26).

„Без муке се пјесма не испоја,
Без муке се сабља не сакова"
(вј. П. Вл.: Горски Вијенац).

„Нијесмо ми благородна жертва
Без обилног плода останути."
(П. П. Вл.: Шћепан Мали).

Није довољно започети добро дјело, треба га довршити. Није довољно гледати почетак дјела, треба се осврнути и на његов крај. Давно је речено: крај дјелу краси. Што користи сељаку, који је уложио доста труда да искрчи и узоре земљу, ако није довољно посијао, или ако се није потрудио да посије здраво сјеме? Што користи зидару који се на сунчаној страни зноји и саздао је темеље кући, а кућу није саздао? Што користи војнику који се за праву храбро борио и дошао скоро до побједе, али при крају клонуо духом и изгубио битку, коју је био скоро добио?

ПОБОЖНИ ХРИШЋАНИ, ми смо потпуно слични сељаку, зидару и војнику. За вријеме Ускршњега поста ми смо на њиви нашега срца као сељаци посијали божанско сјеме вјере, наде и љубави, као зидари саздали темеље зграде нашега освећења, бољега и свијетлијега живота, а као војници одбили смо војску грјеха и нагнали је у бјег. Почетак је добар, али ако не дођемо до жетве, до стапања у сазнадној кући, до побједе, ништа нијесмо урадили. Томе успјеху и срећном крају води истрајност. Она је необично важна, јер примијењена на духовни живот води спасењу. „Ко истраје до краја, тај ће бити спасен" — рекао је Господ Исус Христос. Ко сустане на путу добра, ко није истрајан у вјрадинала, тај није правн хришћанин, јер је Спаситељ рекао: „Нијеан није приправан за царство Божје који метне руку своју на плуг па се обзире натраг" (Лука 9,62). Тешко онима, који се попут жене Лотове окрећу натраг, и поново падају у старе грјешкове. Свакоме је од нас добро познато, а лекарима најбоље, да је боље не разболјети се, него лијечити се, и да је поновљена болест тежа од прве. Што је користио Јуди, што је оставио сиј, па пошао за Христом и био удостојен части апостолске, када је касније њим овладало среброљубље, те је издао Учитеља и Господа свога? Што користи нама ако само изјесмо вријеме ишли путем добра, па нијесмо истрајали, већ сустали? Уплашили смо се од тешкоћа, од борбе. Још је праведни Јов рекао: „Живот је човјеку на земљи борба". А славни Његош рече:

„Треба служит' чести и имену,
Нека буде борба непрестана".
(П. П. Вл.: Г. Вијенац).

Истрајати у вршењу добрих дјела, мила моја дјецо духовна, значи одрећи се многих навика, уживања и задовољстава, значи носити крст спроваштва, гоњења, пониженја и страдања. Добро је крст мученштва; али то не треба да нас плаши, напротив то треба наша срца да испуни радошћу, јер тиме се удостојавамо велике части да будемо слични Господу Христу. Наша је света дужност да се неуморно трудимо да Му слиједимо. Као што је игла на компасу увијек окренута сјеверу, тако и наш духовни поглед треба да је увијек управљен Христу. Он треба да нам буде идеал. Он свијетли пријеђу, Он свети углед. По Његовом пријеђу приближимо се дјеци, приближимо се сиромасима, болесницима, сужањима, жалосним, неутјешним, несрећним и свима онима према којима је живот немилосрдан, а које је Он назвао Својом најмањом браћом. Увијек је таквих велики број, а особито за вријеме ратова. Његове су ријечи: „Жетва је велика, али је мало жетелаца".

БЛАГОЧЕСТИВИ ХРИШЋАНИ, наша Ускршња радост помућена је болом, јер је скоро цијелу нашу домовину захватио страшни пламен рата. На свим странама лишавања, глада, голотиње, боситиња, рушевине материјалне и моралне, безвјерје, светогрђе, болести, ране, смрти, сузе и ужаси. Ах, да бола цијела се срце хришћанско! У многим крајевима истријебљено је име српско. По многим нашим светим манастирима уништене су фреске у Христа Бога благовјерних наших владара; гаје нијесу уништене, они својим лијепим очима тужно гледају страшну трагедију свога љубљеног народа.

Али, „овако вели Господ: ево, ја ћу отворити гробове ваше и изнијети вас из гробова ваших, народе мој. И метнућу дух свој у вас да оживите" (Прор. Јез. 37, 12-14). „Ако је ко у Христу, нова је твар; старо прође, гле, све ново постаде" (II Кор. 5,17).

„Пас сваког своје бреме носи,
Нове нужде рану нове сиде".
(П. П. Вл.: Г. Вијенац).

Истрајмо на путу добра, како смо и ми по часно завршеном дјелу вотном дјелу као Спаситељ наш могли рећи: „СВРШИ СЕ!", па ако бисмо мртви од погрешака наших васкрсли из гробова наших грјеха.

С том жељом, драга браћо и сестре, нека нам је срећан најсвећи хришћански празник Христовог Васкрсења.

ХРИСТОС ВАСКРЕСЕ!

ВАИСТИНУ ВАСКРЕСЕ!

Цетиње, на Васкрс 1943 год.

Ваш смирени молитвеник у Бога
Митрополит црногорско-приморски

† ЈОАНИКИЈЕ

VOJNI URED GUVERNERSTVA JAVLJA

U nedjelju 25 ovog mjeseca, na dan Uskrsa, ponovo će se vratiti službi božjoj katolička crkva sa Cetinju, koju je po naredbu Nj. E. Guvernera obnovila i upotpunila vojna inžinjerska komanda.

Poziva se cetinjsko grad-anstvo katoličke vjerosipovijesti, da prisustvuje svečanoj službi božjoj, koju će obaviti Njegova Preuzvišenost Arcibiskup Barski i Primas Srpski.

Ulaz neće biti dozvoljen poslije 11,45 časova.

Cetinjska rimokatolička crkva sv. Antona podignuta je još 1912 godine, ali je ostala oćedijerana sve do sada. Prepravke, koje su joj dale njen sadašnji dostojanstveni izgled, odlično su uspjele, što služi na svaku čast umjetničkom ukusu Italijanskih vojnika, protvodu hljudugodđenje umjetničke i vjerske tradicije romanskog genija.

Pregodom ponovnog otvaranja crkve sv. Antona upućio je Sv. Otac Papa, preko Nj. E. Guvernera Crne Gore, svoj očinski blagoslov ovom obnovljenom božjem hramu.

21. APRILA 753 GODINE PRIJE HRISTA

Jednog sunčanog aprilskog dana dalekih basnoslovnih vremena mlado pastiriće latinskog plemena udarilo je temelj neumrlom gradu. Oko njega pusti brežuljci, livade i neobrađena polja. Tu i tamo po koji pastirski šator, po koji potočić, po koje stablo i ništa drugo. Njegove junačke grudi ispunjavala je vjera, onaj nepokolebljivi osjećaj samouvjerenja što čovjeka pravi divom, a njegove pedhvare neumrlim djelima.

Sunce je sjalo... Drugovi su pomagali njegovu zamisao i, kamen po kamen, na vrhu odabranog brežuljka, uz žutkasti Tibar, pomaljao se, surov i neugladen, vječiti rimski grad. Postojanim požrtvovanjem je postao, okrijepljen proljetnim sunčanim zracima, krvavim znojem i sopstvenom ambicijom nesaviadive volje jednog samog čovjeka, koji osim povjerenja u svoju moralnu i fizičku snagu, nije imao druge pomoći pri toni velikom ostvarenju svoje još veće zamisli.

Prvobitne površne konstrukcije, pod uticajem tajanstvene konstruktivne sudbine, pretvorile su se vjekovima u neprocjenjive tekovine ljudske civilizacije, koje još danas, iz svog granitnog podnožja, posije hiljadugodišnje neusmiljene borbe sa neumoljivim zubom vremena, gordo podižu nebu svoj istorijski osmjeh, dokazujući ponosnom šutnjom nepovjerljivom čovjeku da rad, samo rad može takva čudesa da ostvari, realizuje, konkretizira.

Rad, to pretvaranje, to svjesno stvaranje, taj neprocenjivi produkt čovjeka prirođene duhovne superiornosti, Vođa nove Italije pripoljo je istorijskom datumu osnutka Rima, da bi italijanski narod, u svečanom raspoloženju svoje drevne slave i moći, odao najiskrenije i najtoplije priznanje svim onim četama i najtoplije priznanje, svim onim četama i najtoplije priznanje radnika, koji znojem svoga čela, iz petnih žila, konstantno iz dana u dan, po fabrikama, radionicama, poljima i ustanovama, pretvaraju prirodna bogatstva u ukusne, potrebne, korisne produkte, od kojih zavisi dobrim dijelom život, a u potpunosti napredak i daljnje afirmacije ljudske opšte djelatnosti i kulture.

Rad, ta misteriozna snaga čovječje inteligencije, od vajkada, od svog iskona, postala je sila pokretnica svake zdrave ideje, svakog izuma. Rad je stvarni izvor blagostanja, zadovoljstva i bogatstva; izraz civilizacije, odraz jedinstvenog vaspitanja pojedinih naroda, njihovog poimanja, njihovog visokog shvatanja neophodne stvaralačke dužnosti, koja pustinju i močvaru pretvara u ziratno zemljište, a kamenjare u cvijetne bašte i u plodne vrtove. Radom se zidaju oslonii naših aspiracija, naših najljepših nada. U njemu čovječja duša nalazi zadovoljstvo, nalazi mir, nalazi sreću, nalazi sve ono što ograđeni horizont katanskih preklapanja ne može ni pod koju cijenu da pruži.

Konstruktivna snaga italijanske rase došla je preko rada de izražaja ne samo u svojoj Otadžbini, već daleko u svijetu, gdje su Italijani, potisnuti uskim ekonomskim mogućnostima svoje domovine, morali daleko, preko gora i okeana, da potraže svoj hljeb. Svojim radom zadivili su svijet i zadobili neograničeno priznanje, povjerenje i poštovanje.

Radničkim elementima, na kojima počiva i cvate sadašnjost i budućnost Nacije, fašistički režim je posvetio neograničenu pažnju. Stvorene su ustanove koje vode brigu o radničkoj klasi, utažujući sve potrebe moralne, materijalne, a naročito zdravstvene prirode. Sanatorijumi, bolnice, ambulante dnevno i besplatno stoje na raspoloženju radnika, koji se u svakoj ma i najmanjoj potrebi mogu direktno obratiti za podršku, pregled, liječenje, pa i najkomplikovanijih slučajnih ili profesionalnih bolesti. A u svojoj starosti, kad ili snaga izda, kad više ne mogu da daju od sebe ono što im je bila jedina dužnost za života, država, odnosno institucije za to stvorene od fašizma, pružaju im zasluženu penziju, koja osigurava njima i njegovim porodicama siguran i spokojan život. Sva su ta staranja izraz poštovanja prema radu i prema radničkim elementima, na kojima jedino može da se osloni i procvate napredak svake zemlje Preko rada izražava se ljubav pojedinaca prema svome zavičaju, ljubav naroda prema svojoj zajednici i prema svojoj Otadžbini. Rad je pjesma svih vremena, u kojoj čovječja duša živi bez strepnje, bez bojazni, bez one strave, koja izbija iz nepromišljene spletkarske djelatnosti bespoštenih ljudi, što znaju da okaljaju i da zaraze, u beskonačnoj dosadi, pakosnim i podlim sebičnjaštvom, ogovaranjem i podmetanjem čak i najboljeg čovjeka, koji slučajno upadne u takvu sredinu.

Rad je svet i vedar kao naše proljetnje nebo, po kojem samo oblaci, kao vrline, igraju svoje veselo i bezbrižno kolo.

Dino Bicat

Гусарски напади непријатељских подморница

(Лисабон) португалски брод „Санта Ирене", који је крећао из једне италијанске луке, гдје је укрцао материјал који је португалска влада купила још прије рата, потопљен је из топова у средоземноме мору од стране једне енглеске подморнице још у ноћи на 16 април. Брод је носио увијене фењере и португалску заставу под јаком свјетлошћу. Само једноме члану посаде успјело је да се спаси, јер је подморница на митраљеза потопила све морнаре што су се са чамцима били већ спасили. Ова акција показује још једном да непријатељ намало не поштује неутралну заставу. Потапање португалског брода догодило се врло скоро иза потапања шпанског брода „Бартоло", извршеног 6 априла у ширини провансалске обале дјелом једне енглеске подморнице, која је не задовољавши се потапањем брода, заробила команданта и главног машиниста, који су се заједно са осталим бродоломцима упутили према француској обали да би потражили спас.

7.476 британских авиона оборено од почетка рата

(Лисабон) Британски министар ваздухопловства изјавио је да је Велика Британија од почетка рата изгубила укупно 7.476 авиона. Ова бројка претставља само један дио губитака, који је претрпио РАФ.

Јапанско надирање у Јунану

(Бангкок) Један официр у Чунгкинга јавља о напредовању трупа јапанских колона у Јунану. Као и о јапанским нападима на једну провинцију у унутрашње Монголије.

Једна формација јапанских авиона претрпела је једну формацију непријатељских изиђедјетаца над Албанским острвима. У борби која је слиједила, и која је расцјепала непријатељску формацију, оборена су три противника авиона. Сви јапански ловци вратили су се у базу.

Јапанци су извршили жестоки напад дуж ријеке Јангце у Кини. Непријатељ су задали тешких губитака. У једном другом нападу дуж Бирманске цесте распршене су формације и концентрације непријатељских трупа. Ухваћено је више стотина заробљеника међу којима и неколико виших официра, који су се предали избјавивши да су увјерени у бесмисленост настављања борбе против јапана.

Сезона монсуна није смањила агресивност Јапанаца на крајњем источном фронту. Ово је мно о разочарало британску команду, којој је сада потрбан дуги одмор иакон мужевнте: британског повлачења са подуларта Маја. Јапанци настављају да врше притиске дуж цијелога фронта, служећи се продорном тактиком дуж британских крила и позадине. Бирманско становништво, веома вјешто и искусно у кретању џунгама и у лабиринтима сезонских вода потпомаже сим ретствима ослободиоце.

СВЕТА ДУЖНОСТ

Истјерани и потиснути са свих страна у Хрватској, у Босни у Херцеговини, као изгнанници шугани пси, чине сада „партизани“ све могуће напоре да поново продру на наш териториј и да ту донесу разорење, биједу и смрт.

Наш народ, који се након жестоких и крвавих борби вођених раме уз раме са италијанским војницима, прије много мјесеци могао назад вратити спокојству и раду, познаје зло које су „партизани“ нанијели земљи, те занста није вољан трпити да се оно понови са свим страшним посљедицама које могу настати.

Још увијек се крећу сумњиве особе. Час ту час тамо искрадају мале скупине амбициозних злочинаца, који се надају да неким неразборитим чином приреме пут за враћање у Црну Гору ком нистичким бандитима, одговорних за несрећу ове земље.

Против оваквих елемената, као и против свих оних који их потајно помажу и фаворизују, морамо устати као један човјек, рујешени да тоне једном заувијек учинимо крај. Морамо прекинути сваку везу са „партизанским“ рођацима и пријатељима. Морамо да их стално држимо под назором и да пријављујемо сваки њихов чин, сваки њихов покрет, сваки покушај омета ња реда и сигурности, које су заслужили по пијену крви и неописивих жртава.

Сваки националиста, сваки поштени Црногорац, чак и ако није позван да прихвати пушку, има дужност да се окупи око својих вођа и да им пружи своју искрену и стварну сарадњу.

Треба да сваки од нас држи добро отворене очи и добро ослушене уши, спреман да се одлучно баци против сваког ко год би покушао да омета поредак и да тајно пружи помоћ „партизанима“, непријатељима нашег народа и наше земље.

Овај пут морамо поступати немилосрдно, сјећајући се обећања заданих нашим мртвима да ће они бити освијешени.

Ако желимо избјећи да невини плате за кривце и да цијела села претрпе тешке посљедице зада почињених од стране нелоцилације злочинаца, морамо помоћи италијанске окупаторске трупе и националистичке формације у неопходном дјелу чишћења дијелог нашег територија.

Нарочито треба нека се сјете да их свака потајна помоћ непријатељима отабдине изнад најтежих посљедицама. Ми имамо право да живимо у миру!

Дужност нам је да се бранимо и да се заувијек ослободимо страшног зла које нам пријети.

Младићи нека се сјете да дијела њихова будућност зависи од дисциплине, од спокојства и од реда у садашњости.

Стога никаквог оклијевања! Куће непријатеља Црне Горе добро су познате и добро обиљежене непабрисним жигом проклетства и издаје.

Добро је да се тога сјетимо за сваки случај!

Будимо сви сложни и уједињени у овој светој борби!

Сви, баш сви!

RASPORED I PROGRAMI

«Danteovih» kurseva za jezike i kulturu

Obavještavamo zainteresovane da će se upis na kurseve koje je organizovalo društvo „Dante“, završiti 25 aprila. Pošto je broj upisanih već prilično pređe se dopustili nikakvo produženje.

Kursevi će početi 1 maja a svršiće se 31 oktobra i biće održani sa najvećom ozbiljnošću i potpunošću, te tako dati posjetiocima spremu, korisnu za profesionalne svrhe.

Na kraju svakoga kursa, oni koji žele *svjedočanstvo, mogu se javiti za dobrovoljne ispite*, koji će se takođe održati u „Danteu“ i tako će dobiti spečalnu diplomu, koja će imati zakonsku vrijednost.

Objavljujemo programe i raspored raznih kurseva, potrebnim obavještenjima za svaki tečaj posebno.

Tečaji za Italijane

KURS A. — Kurs srpsko-hrvatskog *jezika za oficire i činovnike Italijane.* To će biti teorijsko-praktični kurs za upoznavanje jezika. Držaće se dva put nedjeljno (ponedjeljnikom i petkom) od 19—20 časova. Počeće 3 maja.

Ovaj kurs već broji mnogo upisanih od kojih mnogo viših oficira i činovnika.

KURS A 1. — Ovaj je kurs isti kao i prethodni, ali će se održavati za one oficire i činovnike, koji zbog službe nisu slobodni od 19—20 časova. Održaće se dva put nedjeljno (ponedjeljnikom i petkom) od 21—22 časa.

Ovaj kurs će se održavati samo ako broj upisanih bude dovoljan.

KURS B. — Kurs italijanskog jezika za podoficire i vojnike koji posjeduju barem niži tečajni ispit. Za ovaj kurs prijavilo se do sada mnogo lica. Održavaće se dva put nedjeljno: srijedom i subotom od 19—20 počeće 5 *maja. Zadatak mu je naročito praktični: što bolje upoznavanje jezika.*

Kursevi za Crnogorce

KURS C. — Kurs italijanskog jezika na početnice. Ovaj kurs će se održavati za one koji sada nemaju pri ruci nikakvu u učenica italijanskog jezika. Kurs je namijenjen jednim oficirima italijanskog nastavnika, koje je to prilično dobro poznaje srpsko-hrvatski jezik, a koji je mnogo mijenjen u školskom zbirjetu Đetinje. Zadatak kursa je naročito praktičan, a to znači da je uputa najčešće (utorkom i četvrtkom) od 19—20 časova. Ovaj kurs počeće 4 maja.

KURS D. — Kurs italijanskog jezika za Crnogorce koji su već počeli sa učenjem ovoga jezika. Takođe i ovaj kurs namijenjen je jednom mijenjenim italijanskim nastavniku, koje ukuna široko poštovanje i brojno prijateljstvo i *inteligentnim crnogorcima* Đetinje. A koji se sa ovim radom mijenjivao u starijim razredima crnogorcima škola. Ovaj nastavnik je ako uspio da steče izvanredne vještine.

Ovaj kurs namijenjen je onima — naročito viših činovnika, profesora, učitelja i sina ostalim *crnogorcima — koje* su već pohađali druge kurseve jezika ili su sami sebi poučili da u učenja jezika, y čemu, nema se primjeniti Crnogorca mnogo bolje u njeve uspjeha u ovoj vrsta nauke

Odbrana od saveznika

Obnavljanje privrednih i diplomatskih odnosa između Egipta i Sovjet kog Saveza, koje je nedavno pred egipatskim parlamentom najljestio ministar privrede Mahmud al Ganam, proizvodi jednogsko iz ciljative. Di ti je Čerčil činio taj korak da sebi osigura sovjetsku pomoć protiv nadiranja Amerika naca? Britanci su širom otvorili vrata boljševičkoj agitaciji na Bliskom Istoku. Ne znači možda mnogo Staljinova, da u krajem februara ove godine u Bejrutu održana velika zabava u korist pomoći za Sovjete, i to pod pokroviteljstvom madam Ka ra i ledi Spirs. Mnogo je važnije to, da su radio-stanice Bejrut i Damask i počele sa Šerifem b ljševičke propagande na arapskom jeziku; to da se u Damasku dopustilo osnivanje jednog komunističkog lista, koji sada izlazi tri puta nedeljno, a snabdjeva se skoro isključivo materijalom, kojega dobija od moskovske agencije TASS; to, najzad, da Englezi čute na činjeni.u da se u Iranu provodi skupljanje novčanih sredstava za sovjetsku vojsku i da su oni, nakon otstavke iranske anglofilske vlade Sultanha dopustili povjeravanje mandata za sastav nove vlade poznatom sovjetofilu Sohejliju. Danas su vijeti Levant i Srednji Istok poplavile razne sovjetske komisije, koje se zvan čno zaklinjemo prestoza robe dobijene po zak nu o zajmu i najmu, vodeći privredne pregovore sa ministrima, guvernerima provincija i raznim samnjim poslovnim licima, vještvujući u vojnim savjetovanjima i radeći satirvne pod tim plaštom, za cijeve III Inter acionale.

Englezi imaju mnogo razloga da s pribojavaju amerikanske konkurencije na Bliskom i Srednjem Istoku. Amerikanski petrolejski kapital izvršio je već široki prodor medu britanske položaje. „Standard Oil Kompani of California" i njena kompanijonka u inostranom poslovanju „Teksas Korp rejšn" su već prve godine ra ovan a sebi os gurale k ncesije nad izolokopim teritorijem Bahreinskih ostrva. Sem toga učinile su one da im britanska „Irak Petr leum Kompan." ostaje sa svoja prava u Irapjnja u Saudij-koj Arabiji, te potpuno monopolski eksploatišu ovo centralno petrolejsk poljuđe Srednjeg Istoka preko sv g sopstvenog preduzeća „Kalifornija Arabian Standard Oil Kompani".

Tak de i u Iranu prod ru Amerikanci sve viš i više. Ovdje je ranije samo „Standard Oil of Nju Džersej" imao nešto manje od 25% akcija iračkog petrolja, koji se ustvari nalazio pod zajedničkom kontrolom „Anglo Iranian" i „Rojal Duč Šel". Ali već 1911 god. pribavili su sebi „Standard of Kalifornija" i „Teksas Korporejš" 23 %% iračkih akcija društva „Anglo Iranian", koje je de facto u rukama britanskog admiraliteta.

Smatra se sa mnogo razloga da iti velikim rikanska preduzeća danas apsolutno gospodare iračkom proizvodnjom petroleja, čija se postrojenja i uljevodi — isto tako kao i na Bahreinskim ostrvima — nalaze p d pakom amerikanskih trupa.

Samo na iranskim petrol jskim poljima nisu Amerikanci još mogli da uspostave svoju vlast. Ali su i ni zato znali da otpremanjem mnogobrojnih stručnjak učvrste svoj uticaj na iransku vladu, opunom čivši te ljude i ne samo da se inješaju u p tanja vojne organizacije, već i da zauzima u rijeta u privrednim životnim sentrima, kao n. pr. u Ministarstvu ishrane ili u Carinskoj direkciji. Tako novi amerikanski gospodari ko ak po korak istiskuju stare britanske. Oni vladaju u Iranu preko svojih stručnjaka, koji „savjetuju" iransku vladu. Oni kontrolišu petrolejsku proizvodnju Iraka. Jedna rijeka riječ dovoljna je da se otpremljeni Zita zasi i glad u Teheranu i Bagdadu. Ali ne samo komisije pazе na ispunjavanje uslova od kojih zavise liberacije po zakonu o zajmu i najmu kak i Iranu tako i jemenu. Novac, kojim Ibn Saud modernizuje svoju vojsku, nije više engleski g već je amerikanskog p rijekla. Nedavno je Rusveltov lični izaslanik pukovnik Danoven uspio takođe i da stavi pod kontrolu Vašingtona snažnu radio-st nicu u Ondurmanu čije transmisije prenose skoro sve manje i arapske stanice.

Engleska nemoćna posma ra to nadiranje. Ali ona ipak ne na sil u igru nego pokušava da na jeftin način osigura gospodarsi situacije. Veliko oživljenje plan va o stvaranju velikoarapske federacij „uže mbiosti arivanju prvi korak pretstavljaju st aranje perso aine unije između Saudijsk Arabije i Sirije, mora se svesti na inicijativu sterih i spretn h stručnjaka za islošna pitanja u londonskom Forejn Ofisu. Međutim, ov i velikoarapskoj te denciji suprostavlje se pan islamska ideja, koja je po svoj prilici takođe p krenuta i upravljana iz Londona. Posjeta jed e velike delegacije turskih novinara Britanskoj in lij d ta je prilika za manifestovanje i t iskog bratstva, a kružno putovanje pr istavnika kineske mus imanske zajedni e g. Voo po ... Bliskog Istoka takode sigurno nije b la puka slučajnost niti lična odluka tog jedva poznatog političara, ubrko prije sto j nedeljn dana pr je njegovog dolaska u Ankaru u ondašnjem britanskom posl nstvu izvršena razmjena ratifikacijskih instrumenata za čuk inskо-irački pakt o prijateljstvu.

Jerusalimski Vel. Muftija u Zagrebu

(*Zagreb*) Veliki Muftija jerusalimski proveo je nekoliko dana u Hrvatskoj kao ćest zagrebačke vlade. On je bio primljen od poglavnika, a posjetio je ko sjetio Sarajevo, čije je cijvu u dodir sa pretstavnicima muslimanskih organizacija.

BUENOS AIRES — zadnja amerikanska baza blagostanja

Ime arg ntinske prestonice sigurno se još nikada nij tako često spominjalo u izvještajima iz inostranstva, kao sada, otkad je izbio drugi svjetski rat, a naročito otkada su Njemačka i Engleska uđje aktivni u borbi. Jedan od razloga za to l ži sigurno u činjenici da se broj neutralnih zemalja sve više smanjuje, pa da p ratelno s lime raste u njihov značaj za ostali svijet. Buenos Aires je danas jedina opuštana prestonica na zapadnom kontinentu. Sve ostale amerikanske zemlje su, bilo uласkom u rat bilo prekidom diplomatskih odnosa sa Osovinom, prestale biti neutralne, a u ili zaračene ili su zauzele stav neutralnosti.

Buenos Aires, il pravim ime om Siudad de Nuestri Senjora de Buenos Aires, ima danas preko 3 milijona stanovnika. Ovaj broj pruža jasni dokaz značaja prestonice u toj državi, koja ima ukupno svega oko 13,5 milijona stanovn ka. Grad leži na ušću rijeke Lima, u ulu strmoj južnoj obali lijevkastog ušća rijeke La Plate, 200 klm. zapadno od Montevideo, a 275 klm. od otvorenog okean a.

Buenos Aires je doživio vr lo lomno brz. porast stanovništva. Krajem XVIII vijeka, kada je još bio glavnim gradom potkralјevstva La Pl te, imao je svega oko 40.000 stanovnika. 1855 godine već je imao 91.548, a 1869 g. 177.787 stanovnika. Kada se 1880 godine nova argentinska republika, nakon gradjanskih ratova koji su trajali nekoliko decenija, najzad stabilizovala i iznova organizovala, imao je njen glavni grad već 300.000 stanovnika. Od tog vremena počeo je još brži porast: 1887 godine imao je Buenos Aires 433.375, 1895 g. 663.854 a 1900 g. 800.951 stanovnika. Oko 1910 godine prešao je taj broj 1 milion, deset godina docnije navršio se i drugi milion, a danas pr istavlja to mjesto ne samo najveći grad Južne Amerike, već i jedno i jedan od najvećih gradova sv.jeta.

Ev e u nekoliko riječi njegovog istorijata. Grad je osnovao 1535 godine Don Pedro de Mendoza, koji je u to vrijeme vodio ogorčene borbe sa Indijancima, usljed kojih je novoosnovano naselje dva puta moralo biti napuštano. Tek 1580 godine uspjelo se da sa na tom mj sto udare temelji trajnom naselju. Blagodareći kra nom i vanredno zdravom položaju, pe kojemu je dobio svoje ime, počeo se Buenos Aires brzo razvijati. 1620 godine postao je sj dištem biskupije, a 1700 godine već je imao 16.000 stanovnika. 1776 godine p stao je glavnim gradom potkralјevstva, koje je obuhvatalo Bolivju, Paragvaj, Urugvaj i docnije Argentinsku republiku. Naročito je pospješio njegov razvoj otvorenje saobraćaja na La Plati, ali je 1806 godine nastradao, kada je pao u engleske ruke. Englezi su uskoro bili prisiljeni da se odatle p vuku, a 1810 godine buknula je ta revolucij , koja se svršila oslobođjenjem od Španije.

Danas je Buenos Aires značajan ne samo kao glavni grad Argentine, v é ujedno i kao prvorazredni privredni centar. Iz njegove luke kreće izvoz najznačajnij argentinskih proizvoda, s nice, lana, kukuruza, mesi vine i kože — u ove zemlje čovjeka s ljeta. Lučki promet iznosio je rekordne 1937 godine 12 milijona tona, dok je prosječn a u nom imu godin ma iznosio 9 m lijona tona. U poslu ... bili neutralni, a u ili zaračene ili su zauzele stav neutralnosti.

Buenos Aires je doživio vr lo lomno brz. porast stanovništva. Krajem XVIII vijeka, kada je još bio glavnim gradom potkralјevstva La Pl te, imao je svega oko 40.000 stanovnika. 1855 godine već je imao 91.548, a 1869 g. 177.787 stanovnika. Kada se 1880 godine nova argentinska republika, nakon gradjanskih ratova koji su trajali nekoliko decenija, najzad stabilizovala i iznova organizovala, imao je njen glavni grad već 300.000 stanovnika. Od tog vremena počeo je još brži porast: 1887 godine imao je Buenos Aires 433.375, 1895 g. 663.854 a 1900 g. 800.951 stanovnika. Oko 1910 godine prešao je taj broj 1 milion, deset godina docnije navršio se i drugi milion, a danas pr istavlja to mjesto ne samo najveći grad Južne Amerike, već i jedno i jedan od najvećih gradova sv.jeta.

Ev e u nekoliko riječi njegovog istorijata. Grad je osnovao 1535 godine Don Pedro de Mendoza, koji je u to vrijeme vodio ogorčene borbe sa Indijancima, usljed kojih je novoosnovano naselje dva puta moralo biti napuštano. Tek 1580 godine uspjelo se da sa na tom mj sto udare temelji trajnom naselju. Blagodareći kra nom i vanredno zdravom položaju, pe kojemu je dobio svoje ime, počeo se Buenos Aires brzo razvijati. 1620 godine postao je sj dištem biskupije, a 1700 godine već je imao 16.000 stanovnika. 1776 godine p stao je glavnim gradom potkralјevstva, koje je obuhvatalo Bolivju, Paragvaj, Urugvaj i docnije Argentinsku republiku. Naročito je pospješio njegov razvoj otvorenje saobraćaja na La Plati, ali je 1806 godine nastradao, kada je pao u engleske ruke. Engleži su uskoro bili prisiljeni da se odatle p vuku, a 1810 godine buknula je ta revolucij , koja se svršila oslobođjenjem od Španije.

Danas je Buenos Aires značajan ne samo kao glavni grad Argentine, v é ujedno i kao prvorazredni privredni centar. Iz njegove luke kreće izvoz najznačajnij argentinskih proizvoda, s nice, lana, kukuruza, mesi vine i kože — u ove zemlje čovjeka s ljeta. Lučki promet iznosio je rekordne 1937 godine 12 milijona tona, dok je prosječn a u nom imu godin ma iznosio 9 m lijona tona. U poslu ... bili neutralni, a u ili zaračene ili su zauzele stav neutralnosti.

Strani posjeti ci, i to ne samo evropski nego i iz drugih amerikanskih zemalja, sa čudenjem g ...dalja na ogromne zalihe industrijskih pro zvoda svake vrste, koje se može viditi u Buenos Airesu. Ovo je rezultat ne samo razvoja arg ntinske industrije, nego i mir ljubive politike arge tinske vlade, koja, i pored mogućnosti da vodi prepreka, osiguravа trgovini i brodarstvu sve moguće sloboda.

Posjetilac iz inostranstva zacudiće se muć da takode i tome da se tamo tek sada počinju vršiti prve probe vazdušne odbrane. U Buenos Airesu nema panike, nema ratne psihoze, nema straha od n ke hipotetičke opasnosti o kojoj Ruzvelt stalno tvrdi da prijeti amerikanskim kontinentu iz Evrope. Prestonica Argentine je sa svojim dugačkim parkovima u raskošnim predgr du vila Palermu, sa svojim elegantnim „avenidas" u sjevernim predgradima, koje sa stolovima i stolicama izmještenim po širokim trotoarima zaista posjećenim na paćke b levare, sa svojim krasnim obalama na ušću La Plate, gdje se u ljetnjim mjesecima slegne desetine hiljada gradana na toplom pijesku divno uređenih plaža, — pravo zavjetovano tlo mira i blagostanja. A takođe će ono ostati i dalje po želji cijeloga naroda, koji je nedavno argentinski pretsjednik republike Kastijo formulisao u sljedećim riječima: „Argentini su potrebne i poželjne prije svega dvije stvari: unutrašnji red i spoljašnji mir". Ove dvije stvari su u prošlosti omogućile munjeviti porast Buenos Aires a, a one će s njegovom budućem razvoju znati da koriste.

НОВЕ КЊИГЕ

„ИТАЛИЈАНСКА ЧИТАНКА"

нови уџбеник за све разреде наших школа

Дирекција за просвјету Гувернерства Црне Горе спремила је за све наше ученике средњих и средњих стручних школа *Италијанску читанку*, која ће служити као уџбеник за све разреде, ниже и више. Читанка је штампана у овдашњој државној штампарији, а приход од истих иће ће у корист Националног друштва „Данте Алигијери".

Читанка је према садашњим могућностима добро опремљена и садржи на 48 страница довољан број згодних и лаких, поучних и забавних чланака и песмица, па ће врло добро доћи свим нашим ученицима као провизорни уџбеник који је удешен, према одабраном градиву, више за ниже разреде и почетнике, стога што је у већем броју наших средњих школа тек у овој школској години увођено учење италијанског језика у свим разредима.

У штампи се сада налази и *Италијанска читанка — II* дио, која ће бити намијењена ученицима старијих разреда и садржава одабране одломке из дјела прваћих италијанских писца Кас. Данте, Петрарка, Ариосто, Тасо, Манцони, Леопарди, Кардуће, Данунцио, Пасколи и др.

Од савремене читанке тражи се да поред литературног садржаја изнеси и стварна знања о околности свијета, органски међу собом повезана. Модерна читанка има бити истовремено и читанка и уџбеник, јер школска књига мора постати кућном књигом. Слике у њој, ако их има, морају бити израђене од најбољих мајстора сликара, као и по свему осталом: омот, штампа, папир и развијетај текста мора да допринесе изгледу уџбетничког средмета који ће читаоца расположити да га са дужа у руках задржи. Шта се пак тиче самог садржаја он мора да потпуно одговара ученичком добу, да ми је сродан, те према томе сваки разред треба да има и своју посебну читанку педагошког, литературног и филозофског садржаја.

При спремању сталних читанки италијанског језика за наше средње школе које би требало што прије, по могућности с новом школском годином увести, свакако ће се, не сумњамо, водити рачуна о напријед истакнутим околностима и вахтјевима.

„Будва и Паштровићи у доба Млетачке републике" је теза коју је наш млади доктор г. Драго Деклић одбранио на правном факултету универзитета у Падови — Италија.

Теза је као универзитетско издањисана на машини и има 130 страна текста и LXX страна прилога.

Г. Деклићева докторска теза садржи ова поглавља:

1) Политички и географски положај Будве и Паштровића;

2) Историски подаци о Зети и Паштровићима од старих времена до краја средњевјековног српског царства;

3) Будва и Паштровићи под аштитом млетачке републике;

4) Будва и Паштровићи за вријеме млетачке републике:

а) Будвански статут;

б) Закон Паштровића;

в) Административни облик Паштровића, њихови правосуђе и обичаји.

г) Односи Паштровића са Турцима, Црногорцима и суседним племенима;

д) Односи између Будве и Паштровића;

ђ) Социјални живот и вођење производње у Будви и Паштровићима за вријеме Млетачке. М.

Likvidacija triju bokokotorskih novčanih kreditnih zavoda

Dekretima Njegove Ekselencije Guvernera Dalmacije likvidirajo se poslovanja triju bokokotorskih novčanih zavoda i to:

1) Bokeške banke A. D. — dekret 6 februara 1944 godine.

2) Hrvatske Pučke Štedionice — dekret 6 februara 1943 god.

3) Srpsko-bokeške Štedionice - dekret 6 februara 1944 god.

Kroz mjesec dana svaka lica koja su imala poslovnih odnosa sa gore navedenim zavodima moraju putem prijavljenih pisama ili lično dostaviti postavljenom likvidatornom komesaru svoja potraživanja, koja moraju biti u istu vrijeme i dokumentovana. Kroz isti rok sva lica koja imaju izvjesna prava na pokretnine ili predmete pojedinih zavoda, dužna su takode da svoja prava pismeno i dokumentovano iznesu likvidatoru gospodinu Faustu Krespiru, koji je istim dekretom postavljen za ... banke od strane Guvernerova Dalmacije u Z dru.

Ovaj oglas ima zvan ni karakter, jer je dostavljen od strane Banovinog Inspektorata za Cetinju, s molbom da se preko našeg lista izvijesti stanovništvo Crne Gore kako bi mogio pravovremeno da realizuje svoja potraživanja i prava.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НУШИЋЕВ „Д-р"

у цетињском Народном позоришту

Нако је „Д-р" [illegible] старог Бен Акибе [illegible] ипак су свом старог [illegible] данашња [illegible] савремене српске комедије? [illegible] је Нушић [illegible] Ово се не може [illegible] његовим „Сумњивим [illegible] „Министарком", „Обичним [illegible] „Београдом [illegible] реме кад је [illegible] оштрог сатиризма, [illegible] једнима од најсретнијих [illegible] разлобел неонског [illegible] је он, под тиском [illegible] (које је у једном [illegible] позлато тајно [illegible] мишљењем, [illegible] путом хумора, [illegible] стичном артизму [illegible] рад („Покојник", „Свиња", [illegible]

Па иако је Нушић [illegible] домаћих комедија [illegible] своје настојање [illegible] до данас уживао [illegible] хрваомина српске [illegible] лаштета и комичне [illegible] погодним колоритом [illegible] многе занимљиве [illegible] мајсторски изрођеним [illegible] то пружа редитељу [illegible] шерифа, са којим се [illegible] успјех чак и онда, када [illegible] нашу сатиру [illegible]

У за једну четвртину [illegible] „Д-р", и поред [illegible] бурни сукоб [illegible] сашта лише [illegible] ипак довољно [illegible] женског укуса), [illegible] него могло очекивати [illegible] вати. Тешко је данас [illegible] позоришту примјенити [illegible] тијатске поуке, [illegible] нормално дјеловати. Треба [illegible] ове установе, уопће [illegible] је нек онемоћа [illegible] недостатку стимуласа [illegible] кусаем на грбу, чекајући [illegible] бре воље индивидуа, [illegible] ности. То не можемо [illegible] ниној управи, јер је [illegible] такав поступак [illegible] до нормализације [illegible] се они елементима [illegible] разумљива. Али, мора се [illegible] да често добра воља, [illegible] пјесаста у разлу, [illegible] рационално поштење, може [illegible] а оно бар у знатној мјери [illegible] искоришћавање недостатка [illegible] лента. Са тих стаћишта [illegible] уређивању се да изнесемо [illegible] тичних примједби на [illegible] ску пристојну овог мјесеца позоришног ансамбла, у надној да ће [illegible] тити ко добронамјерне [illegible] рад, што би било [illegible] користи позоришта и [illegible]

У вери су домаћини [illegible] ним рушним Петар [illegible] београдско. [illegible] Плешати као [illegible] док Б-ца [illegible] мајка дискретна [illegible] доктора играо је веома [illegible] од себе знамено мане [illegible] мало пати. Добро [illegible] је Петар Беговић, [illegible] често знао показати [illegible] Г. Васо Перишић, [illegible] који је за болничко [illegible] ски дилетант, био [illegible] свакако мора [illegible] вјешће лажне [illegible] се у савременој [illegible] Г-ђица Прашел [illegible] је ни мало [illegible] улогу, упућујући у [illegible] главни елемент [illegible] истинито као [illegible] у вјерној [illegible] улогу, [illegible] сним слушањем [illegible] што се не [illegible] не мена мимика [illegible] нетем. Наравно [illegible] кинер и г-ђица [illegible] друго мора се [illegible] шћеност, а г-ђица [illegible] још и неизвјесне [illegible] улоге, које је [illegible] ћа замјенивала у [illegible] бур" са „Камбуром", [illegible] уопште наше [illegible] Г-ђица [illegible] истинито [illegible] Душана Новаковића [illegible] Беговића (професионална [illegible]

Скоро сим слушала [illegible] оним професионалним [illegible] замјерка [illegible] улога [illegible] тане [illegible] осуду. [illegible] извод савјесне [illegible] најстарије [illegible] од свакога [illegible] учени [illegible] ринта". [illegible] Поновиће [illegible] ствити [illegible] мјерјивати [illegible] ћи се [illegible] друге [illegible] ухо. С [illegible]

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Расађивање дувана

Чим вријеме отопли, и прошла опасност од каких мразева, те је дувански расад прилично довољно јак да пресађивање, почиње расађивање расада из леја на стално мјесто, то јест на дуванске. Наравски да мора бити дувану и доба времена расађивања право добро обрађено и смотрено приређено.

За успјешно расађивање треба поговорити вријеме. За вријеме кад се пресе кисо и јаких киша не расађивати. И поговорити вријеме да расађивање је да дође послије кише, чаи и кад је неб о облачно или полуоблачно. Навраз о расад не расађива се, него треба да расађивање бирати само вдраз, јак расад и је добро стасао.

Прије него се приступи о вјису расада из леје, треба се 1 до 2 сата прије вадјења, ако се омогући јакше вадјење потребне количине расада без штете по остали расад. Свакодневно исчупа се само онолико расади, колико се може истог дана расадити.

Извађени расад слаже се у корпе са корјијем унутра, те одозго покрије одложеном влагом. На тај начин се осигура исчупана расад прије дешавањем. На удаљеним се корпе са расадом држе у хладови, било под дрвећем, било у кућуљу или каквом другом дјеловитом мјесту у близини дувањишта.

Растојање, на које се расађива треба прије расађивања обиљежити. Обиљежавање растојања ред на шире се вр. Ако се ради о ситнијем дувану, а ако положај нијемо довољно, онда се ради о средњем дувану, а ако се ради о крупнијем дувану. Растојање у ширину у ширину 50 см. ред од реда, а у реду између 25—30 см. струк од струка, а то зависи од крупноће сорте дувана. Код ситнијих сората дувана је растојање мање, али треба пазити, да је не расађива превише. У тому циљеви повољнијеа се расађивати вјечи сасвим правилно или наизмјенично, а то у случајевима прави се мјесто у мјесту. Ако се ради о средњем дувану, треба се на сваком мјесту на коме се расађивати, те на сваком мјесту на коме се расађивати, те на сваком мјесту на коме се расађивати, те

ФАНТАЗИЈА и СТВАРНОСТ

Међу европским народима у току је игра стрељања, при чему нико не зна када ће се и како она свршити. Њихова свијест, њихов начин мишљења и понашања *расположен* опасно су подвојени. Слух на је напет више но икада, јер они истрошено очекују ону задњу одлуку за коју се уствари води овај рат. Они који су стали на страну Енглеске и Америке, као и они који су се придружили Италији и Њемачкој, увиђају данас јасно да наша борба огромних војски неће ништа ничег заједничког са старим границама и са разговорима што су се некад водили између шефова државних табора у Годесбергу и Минхену. Већ у мрачнијој ријеци падају на земљу. Бесе и обухватније судбине дошле су до изражаја. Грађани — појединци брже свој животак и помишља на будућност своје дјеце, те му обоје изгледа нестварно. 530 милиона Европљана, образованих, културних, високо цивилизованих, вриједних људи, вјерних стари побожности и одавних вјекова вјери, вјерних стари побожности и одавних вјекова вјери, вјерних стари побожности и одавних вјекова вјери

УБИСТВО ЊЕМАЧКИХ РАДНИКА У СОВЈЕТСКОМ САВЕЗУ

Оживљење борбе код Новоросијска — Опсадно стање у Сирији

Источни фронт

(Берлин) Услед отаљања које њемачки трупама у волоховској земљи биле могуће обавити оне непријатеље које су хтјеле. Свуда је блато, у којему војници гоне све до прса. Трупе су приморане да се служе нарочитим пјеним чамцима, како за снабдијевање разних одреда, тако и за оваткање акције упорене против бољшевика. Њихо се непријатељ налази на овим пјеним чамцима напуштаним тешким металнинама. Исто такво ситуација влада услед отапања и на јужној обали Ладоге. Дошло је до акције бољшевичких трупа самих у Ленињградској зони. На Неви је наметнута борба, па су двије совјетске бојне лађе претрпиле тешке губитке у људству и материјалу. Заслугом њемачке артиљерије уништено је неколико непријатељских одреда трупе на кнјам. Бољшевици су отјерани на бојишту преко 400 авиона. Ухваћено је такође више заробљника и заробљено је оружје и муниција.

Биљтен финске команде јавља да су финске трупе на централном сектору источног непријатељског фронта одбиле непријатељ. Одјелити у ушле продоре крај источне обале. Фински ловци су се сукобили са јаким непријатељским одредима. Непријатељ се сурово обрачунавао. Фински авијатичари нису у потпуности претрпили губитке.

Туински фронт

У Тунису је на крају рат М. Јесске нашао непријатеље услед претрпљених тешких губитака успјешно своју акцију. Италијанско-њемачке трупе умарширале су на новој линији код Анфидевила, о којој се не да одбити све противничке нападачке покушаје. Особито ваздухопловство настојала се у борним бомбардовањем англо-америчких положаја, код Бизерта и трупа у покрету у мировању на свим сектори фронта. Вјешто бубјешко такође успјешно совјетских снијма да на тунеске фронту. Међу тим у противничке снаге са обилном техничком снијеном непријатељ. Из свих у офензивним таквим дефанзивним потпомоћима. Англо-америкинци настављају пијаћи скупе рачунајући у ваздушним прогоним анавтуре.

Инцидент у Анкари између Американаца и турских студената

(Анкара) До бучног инцидента дошло је у јавном парку у Анкари. Американски ваздухопловни официри из састава једне од многобројних мисија сјеверноамеричке амбасаде, наишли су на групу студенатске у ходу, где су надјачали једну скупину турских студената. Слиједило је бучно обрачунавање. Овај инцидент је утолико одвратнији што је већ било раније више сличних случајева.

ПРОСЛАВА РОЂЕНДАНА ВОЂЕ РАЈХА

Трећи Рајх прославио је 20 ов. мј. десетогодишњицу Фирера рођендан.

Шеф њемачке штампе објавио је том приликом чланак под насловом „Духовна припрема", у ко ему је истакао предузе вриме што су довеле народ до највећих историских офензива. Тврди се да ове да историја учи да је живот народа у миру увијек био плод рата и да су културу, цивилизацију, богатство, мир и благостање створили народи, који су бјелили свој опстанак. Народи, који пред опасношћу нису нашли енергије да сачувају своја добра, присиљени су да изгубе своју слободу, благостање, цивилизацију и културу. Фирерова личност — заговјешће д-р Дитрих — персонифицира све квалитете који омогућују одређивање оном правом вихору и држање сопствене судбине у својим рукама.

Приликом Фирерског рођендана упутио је Маршал Геринг посланицу њемачком народу, тврдећи да Вођа њемачког Рајха данас више него икада држи чврсто судбину њемачке нације у својој руци. То је доказано досадашњим посљедњим акцијама, у којима је уништено све снаге да заустави на челу њемачких трупа непријатеља који је опасно пријетио истоку, и да га затим сатјерају општрим противнападом. Посланице вели надаље да неумјорни Фир рос рад мора бити примјер животу за цијели народ. Маршал Геринг је завршио посланицу позивајући њемачку націју да чињеницама и рјечима манифестују своју вољу да свим енергијама послужи за ствар за коју Фирер пријелога себе зазиже. Ово је бити нарочито дар који њемачки народ може пружити свом вођи пригодом његовог 54 рођендана.

Маршал Геринг упутио је такође посланицу оружним снагама, у којој је рекао: По четврти пут током ове странске борбе славимо рођендан љубљеног Фирера. Вјера и љубав да Адолфа Хитлера закључује се у формули вјерске заклетве. Овога часа нарочито пред свијетом заклетву да ћемо слиједити своје славне заставе сваког тренутка и у сваној борби. Вјерујемо назад сигурност у непобједивост наше оружја и у вјечну величину Њемачке. Доугови, — завршава се, — повјерујемо врховног вођника Њемачке!

Америчке полемике у сенату

У сјеверноамеричком сенату жестоко се водиновала енглеска влада, а нарочито Черчил, због тога што је Лондон Сједињених Држава наметнуо своју стратегију, по којој нацифнско ратиште престаља другорадредно бојиште. Један сенатор је у говору, који је трајао три сата, затражио радикалну измјену тог стратегијског начела.

Сјеверноамерички сенат одобрио је са знаком пјеним вагон о забрани увоза јеврејских избјеглица. Сједињене Државе. Ова мјера је нарочито значајна а наметнула је у прије некоји дан конференција на Бермудима, на којој је иницијативом вашингтонске и лондонске владе управо претресано питање регулисања положаја јевреја апоштва и избјеглица уопште.

Губитци америчке ратне морнарице

(Лисабон) Губитци америчке ратне морнарице претрпљени од 27 септембра 1942 године износе према једној званичној изјави из Вашингтона, 558 мртвих и 3640 несталих. У марту је приватни губитак 253 морнара.

Савезници полемишу

(Шанг) У току је жестока полемика између Вавела и Чанг Кај Шека у вези са одговорношћу за пораз на Арканском фронту. Енглески генерал оптужује Кинеке да нису сарађивали у операцијама на граници Јапана. Чанг Кај Шек оптужује Вавела због несјесности, тврдећи да је енглески генерал при крвавој недвојности у којој се нашла Чунгшка Кина губитком Бирме.

Посљедњи биљтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

Непријатељ је послије нарочито жестоке артиљерјске припреме напао јужни сектор тунисог фронта. Италијанске и њемачке трупе чврсто су одољеле мојној навали, те су, прешаних на више тачака у противнапад, успјеле да неутралишу почетне непријатељске успјехе. Настала се огорчена борба са обострано јачешће авијацијом.

Њемачки ловци су у више сукоба разорили 8 авиона. Италијански ловци извојевали су јуче сјајан успјех над Сицилијанским каналом, гдје су формације 1 јата, под заповједништвом мајора Лунји Ди Бернардо из Чита дела Пјеве (Перуђа) и капетана Кјнцио Гиоли из Тераноа Паузанија, иако бројно слабије, одржале сукоб са 60 Спитфајера, од којих су 17 оборене. Друга два авиона разорили су наши ловци, и то један над обалом Туниса а други у ширини острва Стропани (Грчка).

У ноћи на 20 април су наши бомбардери успјешно оприсали над складиштима и рафинеријама у Хаифи. Јуче су гађане из митраљеза и бомбардоване из авиона нека мала средишта Јужне Италије и Сицилије, при чему је било неколико жртава и незнатна штета. Један американски авион срушио се, погођен пољном батерије из Порто Емпедокла. Из операција нису се за посљедња 2 дана вратила 3 наша авиона.

Фиреров главни стан јавља:

Јужно од Новороссијска настављене су и јуче жестоке борбе. Авијација је у тој зони оборила 91 совјетски авион, изгубиши два своја. Њемачке лаке поморске снаге потопиле су у борби противу совјетских снабдијевања 3 брода са муницијом. На осталим дијеловима Источног фронта протекло је у миру.

У ноћи на 20 април су моћне британске снаге, након жестоке вишесатне артиљерјске припреме, прешле у напад на италијанско-њемачке положаје на Тунисом фронту. У огорченим борбама које још трају, бројне непријатељски притисак крваво одбијен. У противнападачким акцијама елиминисани су докани продори.

Непријатељски бомбардери напали су ноћас један наш град, оштетивши зграде. Становништво је претрпило губитке. Терористички напади британског ваздухопловства били су упурени против Штетина и Роштока. Бацане бомбе на стамбене четврти и болнице задало је губитке становништву и нарочито велику штету градама. Ноћни ловци и противваздушна артиљерија ваздухопловства оборили су, према до сада пријављеним подацима, 30 непријатељских бомбардера. Један други авион оборен је над Па Манијом.

Међусобне тровање на десном реду

Извјева неких економата владиних кругова о томе да генерал Мак Артур намјерава тражити повјачне у сврху јачања личног престижа критикује се у листу сјеверноамеричких оружаних снага, који тврди да је ситуација на том сектору заиста објешњ. Лист критикује мјеру којом се забрањује официрима да аспирирају на политичке положаје, сматрајући да је ово нарочито у вјерено против Мак Артура, који би се он спријечио да истакне своју кандидатуру за *претсједника* Сједињених Држава.

Резултат присилног репатриирања у Сјен. Јоркској

(Лондон) Черчил је изјавио да је присилно репатриирање у Сјеверној Ирској довјело више негодна него користи. Он је додао да ситуација у Улстеру присиљује Енглеску да држи у тој земљи америкинске трупе. То значи да Руузелтови војници морају вршити жандармску службу у ратну против вјерског родољубља.

(Лондон) У Сјеверној ступа на снагу декрет о обавезној војној служби држављана свијем страних држава, настањених на британском територију, од којих неки припадају европским државама заваћеним против Енглеске. На овај начин прекршила је Енглеска начелу интернационалности.

Америка не одобрава енглеску ствар

Између Вашингтона и Лондона настале су новe размирице услијед говора, које су држали Кордел Хел и Самнер Велс пригодом панамерског дана, а у којима је изражено неодобравање послиједних Черчилових изјава о новој организацији Европе и Азије.

Англоаморски напади на болничке бродове

(Токио) Англоаморски авијатичари извршили су ново кршење међународних закона, нападши један јапански болнички брод и поред тога што је он носио добро видљиве знакове Црвеног Крста. Прије неколико дана ваздухопловне авиони, као што је познато, напали један други јапански болнички брод.

За потапљањем болничког брода „Молинауре" изгубио је Јапан од почетка рата већ 3 болничка брода, које је непријатељ потопио. Такође и Италија изгубила је 3 болничка брода акцијом непријатеља на Средоземном Мору. Примјеује се да су англоаморски методи увијек исти.

Дужности мађарских инжењера

(Будимпешта) Претсједник мађарског министарског савјета одржао је један говор у Дворани Удружења инжењера и архитекта, те је у првом реду истакао значај задатка који она е тока огромних разарања камеће инжењерина. Не смије се ништа трпити што би онетаоло њихов рад. Инжењери морају да ставе у службу нације све своје енергије.

Одјеци катинског злочина у Пољској

Један од најважнијих пољских листова објављује чланак и вели да злочином у Катинској шуми. У чланку се тврди да се цјелокупно пољско становништво агитирало овим новим злочином којим се указало Стаљинов бољшевизам. Нијкон овог поступка хоће да Енглеској и даље тврди да је бољшевизам само једна варијанта демократије.

Њемачка штампа доноси неколико извјева Повјака, који су посјетили мјесто злочина. У сним тим извјавама наражава се ријетина пушим. Беда тиушаве због бољшевичког злочина којим је убијено 12.000 пољских официра. Сви су злочин у тврдиш да око што су видили један од најјачих злочина комунизма.

Једнако њемачке флоте оборили су од 1 априла до 16 јуниа 35 непријатељских авиона

(Берлин) Заштитне јединице њемачке ратне морнарице обориле су три британска авиона из састава једне формације, која је напала један град у Француској. Јединице њемачке флоте обориле су од 1 априла до данас 35 непријатељских авиона.

Pregled štampe

Cenzurne mjere

Po Aji nhauerovom naređenju izlazice od sutra svi listovi samo na dvije strànice, a jedan dan jedinično neće izaći. Ova mjera donešena je prije svega po želji sjevernoameričke cenzure da najstrožije kontroliše aragosu listovnu Štampu u Sjevernoj Africi.

Uznemirenost indijskih masa

Indijska politička situacija smatra se konfuznom. Uznemirenost indijskih masa porasla je usled poraza anglo-indijske armije na birmanskoj granici Činovi sabotaže postaju sve česti. Nedostatak namirnica objeća se naročito u bengalskoj provinciji.

Huverova izjava

List „La Prensa" javlja da je bivši pretsjednik Sjedinjenih Država Haver istakao u jednom interviju da ce se rezerva žitarica iscrpsti mnogo prije svršetka rata.

Interesovanje Italije

Rimski dopisnik lista „Dagens Nijeheter" ističe interesovanje italijanske politike za izlaz malih evropskih država, potsjećujući na riječi koje je Fon Ribentrp je ponovio prigodom svoje posjete Rimu, a koje su se odnosile na sarađnju svih evropskih naroda. D pisnik završava ističući pisnedu sa kojom italijanska politika formuliše ciljeve mira.

Čerčil neprijatelj progresa

Čerčil je u svom postjednji m govoru istakao da engleska privilegisana klasa nemjerava ponovo prevariti veliku masu britanskog narod. Revija „Tribjun" piše, da je sada kod *ropnog* pasno da je Čerčil neprijatelj svakog socijalnog progresa. Čerčil nastoji da objedi engleski narod u potrebu da se i poslije rata ostave na vlasti plutokrati, a ideja sada da nadje u laburističkoj part ji lićnosti spremne da sa njim igraju zajednicku igru.

Нова нерешка у Сирији и су ко ијера продајности

(Бејрут) У Сиријској престоници наредила је команда англоамеричких окупаторских снага пол диски час. Од 18 до 6 сати не смије ниједан Сирија да се креће улицама Дамаска. Британски Високи Комесар наредио је укидање телефонских веза у унутрашњости Сирије и телеграфских веза са иностранством. Сваки покушај спадаће под јурисдикцију војног суда.

Неповјерност, која карактерише британску политику у Сирији пред наборима, који се имају ускоро одржати, показује се у сталним промјенама у оквиру сиријске владе. У Дамаску је избила нова криза; један члан прошле владе, предао је оставку. Нова промјена сматра се тешким случајем, јер је емир имао на ваној снабдјевачи. Енглески Високи Комесар одредио је за његовог наслједника министра иностраних дјела прошлог хабинета.

Услед затварања сиријске границе и прекиде телеграфских веза стиже вијести мало вијести о нередима који се збивају објављајем опсадног стања. Изгледа ипак сигурно да ред још није успостављен. Катрјов замјеник преузетство је своје сједиште из Бејрута у Дамаск. Такође и из Алепа стижу неомјенирадајуће а ситуа о унутрашње стању. Ни енглеи ни руси се боје се *за ситуацију у јужним провинцијама, гдје* је глад.

Јапанска акција наداماном истоку настављена траје

(Токио) У јапанском поморском круговима најављује се да су недавно задатак ударци јапанских оружаних снага непријатељским положајима и линијама снабдијевања у Бирми доказали да су Јаланци решили у офензиву. Коментарши, који у јапанске главне стаба оружаних снага, у којему је спознато о великој побједи јапанских авиона који су потопили 11 транспортних бродова, истичу они да је напад доврши и поред снажне противавионске преграде падо.

Пацифик пута своје гнијезде мртве

(Токио) Лист „Асахи" извјешћу да су напади јапанских ваздухопловних снага претворили Јужни Пацифик у гробницу сјеверноамеричког трговачког бродовља, и да су Амеркинци до краја марта изгубили 160 000 тона трговачког бродовља.

Уништење још једног конвоја у Пацифику

Савезје се од јапанске авијатичке агенције да је се потапањем последњег непријатељског конвоја изгубило живот више од 10.000 аустралијанских и америчких војника, као и око 65.000 тона разног снабдијевања за трупе.

Штампарија „Обод" — Цетиње

Директор: ВИНО ВИЋЕВИЋ